

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
& ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΠΑΑ 2014-2020
ΜΟΝΑΔΑ Τοπικής Ανάπτυξης
Ταχ. Δ/ση: Λ. Αθηνών 54-56
Τ.Κ.: 104 41
Πληροφορίες: Γ. Κατσούπης
Τηλέφωνο: 2105275257
Fax: 2105275268
E-mail: gkatsoupis@mou.gr

Αθήνα, 16-07-2019

Αρ. Πρωτ.: 5125

ΠΡΟΣ: Όλες οι ΟΤΔ
ΚΟΙΝ: 1) ΕΥΔ Περιφερειών
2) ΕΥΔ ΠΑΑ

Θέμα: Απαντήσεις σε ερωτήματα – οδηγίες για την υποβολή αιτήσεων στήριξης στο ΠΣΚΕ

Η δημοσιοποίηση του θεσμικού πλαισίου εφαρμογής των Ιδιωτικών Έργων του Προγράμματος CLLD/LEADER και η ανάπτυξη της ηλεκτρονικής πλατφόρμας υποβολής αιτήσεων στήριξης (ΠΣΚΕ) οδηγεί στην ανάγκη απαντήσεων σε ερωτήσεις που έχουν τεθεί καθώς και Γενικές Οδηγίες:

Α) Οδηγίες:

1) Σας καλούμε να τροποποιήσετε τις προσκλήσεις σας ως προς το εξής σημείο: Οι ΚΑΔ των Υπηρεσιών συσκευασίας και τυποποίησης γεωργικών προϊόντων να ενσωματωθούν στην Υποδράση 19.2.3.1.

Αντίστοιχα οι ΚΑΔ των Υπηρεσιών συσκευασίας και τυποποίησης μη γεωργικών προϊόντων να ενσωματωθούν στην Υποδράση 19.2.2.2.

Να προστεθεί σχόλιο στις παρατηρήσεις του πίνακα Υποδράσεων της Πρόσκλησης, ότι αν η αίτηση στήριξης αφορά μεταποίηση ή/και συσκευασία/τυποποίηση και εμπορία, τότε η αίτηση δύναται να κατατεθεί στις Υποδράσεις 19.2.3.1 ή 19.2.2.2, ανάλογα με την φύση του προϊόντος.

Προσοχή: Αν η αίτηση στήριξης αφορά αποκλειστικά ΚΑΔ εμπορίας, να επισημανθεί ότι αυτή κατατίθεται στις αντίστοιχες Υποδράσεις που καλύπτουν τους ΚΑΔ εμπορίας και όχι στις Υποδράσεις 19.2.3.3 ή 19.2.2.2.

2) Ερώτηση: Μπορεί ένας δικαιούχος να υποβάλλει μια αίτηση η οποία να αφορά μια ή περισσότερες Υποδράσεις;

Απάντηση: Όχι. Σε περίπτωση όπου ένα δικαιούχος επιθυμεί να υποβάλλει μια επενδυτική πρόταση η οποία με βάση τους ΚΑΔ επένδυσης, έχει αναφορά σε παραπάνω από μια Υποδράσεις, τότε οφείλει να υποβάλλει δύο ή παραπάνω αιτήσεις στήριξης, αντίστοιχα στις Υποδράσεις που καλύπτουν τους ΚΑΔ επένδυσης. Σημειώνεται ότι η κάθε αίτηση στήριξης οφείλει να έχει αυτόνομο φυσικό και λειτουργικό αντικείμενο, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο.

Ως εκ τούτου η απάντηση στο σημείο 8 του 1857/07-03-2019 εγγράφου μας να μην ληφθεί υπόψη.

Β) Απαντήσεις σε ερωτήματα ΟΤΔ:

1) Ερώτηση: Σε ότι αφορά προβλέψεις για την προσβασιμότητα ΑΜΕΑ στις κάτωθι περιπτώσεις:

- σε δύο Τουριστικές Επιπλωμένες Κατοικίες. Οφείλουν και οι δύο κατοικίες να διαθέτουν υποδομές πρόσβασης ΑΜΕΑ;
- σε κατοικία με όροφο (μεζονέτα). Οφείλει και ο όροφος πέραν του ισόγειου να διαθέτει υποδομές πρόσβασης ΑΜΕΑ;

Απάντηση: Το σχετικό κριτήριο αλλά και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τους Κανονισμούς των Διαρθρωτικών Ταμείων για την προσβασιμότητα των ΑΜΕΑ σε συγχρηματοδοτούμενες πράξεις, επιβάλλουν αυτές να έχουν μεριμνήσει για την πρόσβαση σε ΑΜΕΑ.

Με βάση την αρχή του μη αποκλεισμού, η πράξη οφείλει να δίνει την δυνατότητα πρόσβασης σε ΑΜΕΑ σε όλες τις Υπηρεσίες που προσφέρει. Αν αυτές οι Υπηρεσίες προσφέρονται σε παραπάνω από ένα αντικείμενα, η πράξη δεν οφείλει να καλύψει την πρόσβαση σε ΑΜΕΑ, σε όλα τα αντικείμενα, που προσφέρουν τις ίδιες Υπηρεσίες.

Έτσι στην περίπτωση των δύο Τουριστικών Επιπλωμένων Κατοικιών, η πρόσβαση σε ΑΜΕΑ οφείλει να προσφέρεται τουλάχιστον στην μία.

Στην περίπτωση της μεζονέτας, αν ο επενδυτής επιλέξει να προσφέρει πρόσβαση σε ΑΜΕΑ στο ισόγειο, οφείλει οι προσφερόμενες Υπηρεσίες του ισόγειου να είναι τουλάχιστον ισοδύναμες με αυτές του ορόφου. Έτσι αν ο όροφος έχει σάουνα και το ισόγειο υστερεί, ο δικαιούχος οφείλει να προσφέρει ειδικό αναβατόριο για ΑΜΕΑ, για την πρόσβαση τους στον όροφο.

Σε κάθε περίπτωση η πράξη οφείλει να δίνει την δυνατότητα εξυπηρέτησης/πρόσβασης σε ΑΜΕΑ σε περιπτώσεις όπως: πρόσβαση κατά την είσοδο, σε εξωτερικούς χώρους, σε κοινόχρηστους χώρους, σε χώρους αναμονής σε περίπτωση κινδύνου, σε ηλεκτρονικές ιστοσελίδες και ηλεκτρονικά περιβάλλοντα.

2) Ερώτηση:

- Δικαιούχος είναι: Ιδιωτικός υπάλληλος χωρίς οποιαδήποτε επιχειρηματική δραστηριότητα ή άνεργος χωρίς οποιαδήποτε επιχειρηματική δραστηριότητα ή επιχειρηματίας προ πενταετίας, χωρίς επιχειρηματική δραστηριότητα την τελευταία πενταετία. Μπορεί να ενταχθεί στο Άρθρο 22 του Καν 651/2014;

Απάντηση: Ναι.

- Ο αγρότης θεωρείται επιχειρηματική δραστηριότητα για το Άρθρο 22 του Καν 651/2014;

Απάντηση: Ο ενεργός και ο επαγγελματίας αγρότης, θεωρείται ότι ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα.

3) Ερώτηση: Οι δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου υπολογίζονται στο όριο του 10% επί των συνολικών δαπανών για την αγορά γης ή την κατασκευή ή την βελτίωση ακινήτου;

Απάντηση: Ναι.

4) Ερώτηση: Η ένορκη βεβαίωση ενώπιων συμβολαιογράφου αποτελεί παραδεκτό δικαιολογητικό όσον αφορά τον τίτλο ιδιοκτησίας του ακινήτου;

Απάντηση: Όχι.

5) Ερώτηση: Ποια αξία λαμβάνεται υπόψη στην περίπτωση αγοράς γης;

Απάντηση: Λαμβάνονται υπόψη τα εξής: Αντικειμενική αξία προσδιορισμού ή Βεβαίωση Οικείας Εφορίας ή αν δεν υφίσταται τίποτα από τα παραπάνω, πιστοποίηση από ανεξάρτητο ειδικευμένο εμπειρογνώμονα.

6) Ερώτηση: Είναι επιλέξιμη η αγορά ακινήτου χωρίς να συνοδεύεται από γη;

Απάντηση: Όχι. Το θεσμικό πλαίσιο θέτει πάντα ως προϋπόθεση την αγορά γης.

7) Ερώτηση: Σε ακίνητο διαπιστώνονται αυθαίρετες μικροπαραβάσεις κατηγορίας 3, άρθρου 96 ή παρ 5 Άρθρου 100 του Ν. 4495/17. Απαιτείται ρύθμιση / τακτοποίηση στο στάδιο υποβολής τη πρότασης;

Απάντηση: Ναι.

8) Ερώτηση: Οι εγκαταστάσεις , οινοτουριστών επιχειρήσεων, μεμονωμένα ή συνδυαστικά, για υπηρεσίες υποδοχής και ξενάγησης, χώρου επισκεπτών, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, χώρος γευσιγνωσίας διαμορφωμένος για γευστική δοκιμή, χώρος τοποθέτησης, παρουσίασης και πώλησης προϊόντων μπορούν να αιτηθούν σε μια αίτηση στην υποδράση 19.2.3.1 ή σε ξεχωριστή αίτηση στην Υποδράση 19.2.3.5;

Απάντηση: Οι περιπτώσεις οι οποίες διαμορφώνονται είναι οι εξής:

- Ίδρυση ή εκσυγχρονισμός υφιστάμενης μεταποιητικής μονάδας καταθέτει αίτηση στήριξης για ίδρυση ή εκσυγχρονισμό γραμμής παραγωγής ή/και αποκλειστικά για διαμόρφωση χώρων πολλαπλών χρήσεων, γευσιγνωσίας, τοποθέτησης και παρουσίασης προϊόντων με προσθήκη ή χωρίς προσθήκη νέου ΚΑΔ λιανικής. Η αίτηση στήριξης κατατίθεται στην Υποδράση 19.2.3.1.
- Εξαίρεση από το παραπάνω αποτελεί η περίπτωση υφιστάμενης μεταποιητικής μονάδας, η οποία καταθέτει αίτηση στήριξης αποκλειστικά για διαμόρφωση χώρων πολλαπλών χρήσεων, γευσιγνωσίας, τοποθέτησης, παρουσίασης και πώλησης προϊόντων με προσθήκη νέου ΚΑΔ λιανικής πώλησης. Η αίτηση στήριξης κατατίθεται στην Υποδράση 19.2.3.5.

Όλες οι παραπάνω περιπτώσεις αφορούν την διαμόρφωση χώρων εντός του γηπέδου της μεταποιητικής μονάδας. Σε περίπτωση Ίδρυσης ή εκσυγχρονισμού μεταποιητικής μονάδας και διαμόρφωσης αντίστοιχων χώρων με προσθήκη νέου ΚΑΔ λιανικής πώλησης εκτός του γηπέδου της μεταποιητικής μονάδας, κατατίθεται ξεχωριστή αίτηση για τους χώρους αυτούς στην Υποδράση 19.2.3.5

9) Ερώτηση: Αίτηση στήριξης στο πλαίσιο της Υποδράσης δημιουργίας και ανάπτυξης βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού, σχεδιάζει την εγκατάσταση αυτόματων πωλητών, πέραν της περιοχής παρέμβασης, και σε πολεοδομικό συγκρότημα εκτός περιοχής, που περικλείεται από αυτή. Είναι επιλέξιμη η εγκατάσταση αυτόματων πωλητών στο πολεοδομικό συγκρότημα;

Απάντηση: Η δημιουργία και η εγκατάσταση υποδομών, έστω και κινητών, εκτός περιοχής παρέμβασης δεν είναι επιλέξιμη.

10) Ερώτηση: Μετά την τροποποίηση της Υποδράσης 19.2.2.6, τροποποιείται και αντίστοιχα ο πίνακας των επιλέξιμων ΚΑΔ της εν λόγω υποδράσης;

Απάντηση: Ναι. Ουσιαστικά η Υποδράση μετατρέπεται αποκλειστικά για γεωργούς με δυνατότητα χρήσης όλων των γεωργικών και μη γεωργικών ΚΑΔ.

11) Ερώτηση: Τι ισχύει για το ύψος της επιλέξιμης δαπάνης για τα οχήματα;

Απάντηση: Σε ότι αφορά τα οχήματα μεταφοράς προϊόντων ειδικού τύπου σε όποιες Υποδράσεις προβλέπονται ισχύει μόνο ο περιορισμός 10% του προϋπολογισμού (χωρίς ΦΠΑ). Σε ότι αφορά τα οχήματα μεταφοράς ανθρώπων σε όποιες Υποδράσεις προβλέπονται, ισχύει μόνο ο περιορισμός είναι μέχρι 30.000€ αξία χωρίς ΦΠΑ, συνολικά για όλα τα οχήματα. Σημειώνουμε ότι ο περιορισμός των 30.000€ ισχύει και για την Υποδράση 19.2.2.5 ή την 19.2.3.5

12) Ερώτηση: Στις μακροχρόνιες υποχρεώσεις των δικαιούχων, προβλέπονται ποινές σε σχέση με τους προβλεπόμενους στόχους στην αίτηση στήριξης σε ορισμένες Υποδράσεις. Σε ποιες περιπτώσεις μη επίτευξης των ανωτέρω στόχων δεν επιβάλλονται ποινές;

Απάντηση: Μόνο σε περιπτώσεις τεκμηριωμένης ανωτέρας βίας.

13) Ερώτηση: Για την απόδειξη της Ιδιωτικής συμμετοχής από νομικό πρόσωπο οποιασδήποτε μορφής ΟΕ ΑΕ ΙΚΕ, είναι υποχρεωτική η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά την αίτηση στήριξης ή εφόσον υπάρχουν αποδεδειγμένα ταμειακά διαθέσιμα αρκεί για την απόδειξη της Ιδιωτικής συμμετοχής;

Απάντηση: Για την βαθμολόγηση της Ιδιωτικής συμμετοχής στο στάδιο της αίτησης στήριξης, ισχύουν τα εξής:

- στην περίπτωση των ΟΕ και ΕΕ, η ιδιωτική συμμετοχή δύναται να αποδειχθεί με υπόλοιπα των εταιρικών λογαριασμών, με υπόλοιπα των προσωπικών λογαριασμών των εταίρων και με αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου.
- στην περίπτωση ΑΕ, ΕΠΕ και ΙΚΕ η ιδιωτική συμμετοχή δύναται να αποδειχθεί με υπόλοιπα των εταιρικών λογαριασμών, με υπόλοιπα των προσωπικών λογαριασμών των μετόχων, με αποφορολογημένα αποθεματικά της εταιρείας και με αύξηση μετοχικού κεφαλαίου.

14) Ερώτηση: Είναι επιλέξιμη δαπάνη η ιδιοπαραγωγή Παγίων;

Απάντηση: Όχι. Κάθε προμήθεια ή υπηρεσία που παρέχεται στον Δικαιούχο πρέπει να πραγματοποιείται από άλλο ΑΦΜ διαφορετικό του Ιδίου. Σε διαφορετική περίπτωση δεν είναι επιλέξιμη η δαπάνη.

15) Ερώτηση: Μπορεί να θεωρηθεί αποδεκτός ως τρόπος τεκμηρίωσης της ίδιας συμμετοχής, η υποβολή μέσου διαθέσιμου τριμήνου του/των λογαριασμού/σμών όψεως που διατηρεί σε τραπεζικό/κά κατάστημα/ματα;

Απάντηση: Ναι.

16) Ερώτηση: Τι εξετάζεται στο κριτήριο επιλεξιμότητας που αφορά προηγούμενη ενίσχυση για το ίδιο φυσικό αντικείμενο, αναφορικά με το πέρας της πενταετίας Το αντικείμενο της επένδυσης ή συνολικά η επένδυση;

Απάντηση: Εξετάζεται το αντικείμενο της επένδυσης και όχι συνολικά η επένδυση. Δηλαδή είναι επιλέξιμα, μόνο, αντικείμενα τα οποία δεν επιδοτήθηκαν, με προηγούμενη αίτηση στήριξης στην τελευταία πενταετία.

Γ. Απαντήσεις σε ερωτήματα, σε συνεργασία με την ΕΥΚΕ

1) Ερώτηση: Υφιστάμενη ξενοδοχειακή μονάδα προτίθεται να προβεί σε εκσυγχρονισμό με αποκλειστική επένδυση την κατασκευή πισίνας και διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου αυτής. Το ερώτημα είναι: Καλύπτει, η επένδυση αυτή, της προϋποθέσεις της παρ. 3 του Άρθρου 14;

Απάντηση: Η έννοια της αρχικής επένδυσης δεν μπορεί να τεκμηριωθεί επαρκώς με την κατασκευή πισίνας, καθώς αυτό αποτελεί βελτίωση της ήδη υφιστάμενης παροχής υπηρεσιών (ξενοδοχείο). Για να μπορεί κάτι τέτοιο να τεκμηριωθεί ως αρχική επένδυση, θα έπρεπε να αποτελεί ξεχωριστή λογιστική εκμετάλλευση με επιπλέον διακριτά έσοδα και δαπάνες, ή να συνδυάζεται με συνολική αναβάθμιση των υπηρεσιών της επιχείρησης η οποία να καταλήγει π.χ. σε αναβάθμιση της κατηγορίας που ανήκει (π.χ. αστέρια, κλειδιά)

2) Ανενεργό ξενοδοχείο, πέραν της 5ετίας, υποβάλλεται αίτηση στήριξης για την επαναλειτουργία του (υπό νέο καθεστώς).

Ερωτήματα:

- Σε περίπτωση αγοράς ή μακροχρόνιας μίσθωσης πριν την κατάθεση του γραπτού αιτήματος ενίσχυσης, εμπίπτει στην εξαίρεση του ορισμού (23) και κατά συνέπεια καλύπτει την προϋπόθεση της παραγράφου 2 του Άρθρου 6 περί Χαρακτήρα Κινήτρου;

Απάντηση: Στην περίπτωση της αγοράς δεν πληρείται ο χαρακτήρας κινήτρου. Στην περίπτωση της μίσθωσης ισχύουν τα αναφερόμενα στο με αρ. πρωτ. 45329/826/23-4-2019 έγγραφο της ΕΥΚΕ και θα γινόταν δεκτό προσύμφωνο μίσθωσης ή μισθωτήριο με αίρεση ότι θα ισχύουν μόνο σε περίπτωση που η επιχείρηση ενταχθεί σε μια δράση, ενώ σε περίπτωση μη ένταξης παύει η ισχύς τους, προκειμένου να καλυφθεί η προϋπόθεση της παραγράφου 2 του Άρθρου 6 περί Χαρακτήρα Κινήτρου.

- Σε περίπτωση αγοράς ή μακροχρόνιας μίσθωσης μετά την γραπτή αίτηση στήριξης, θα γινόταν δεκτό προσύμφωνο αγοράς ή πώλησης με αίρεση, προκειμένου να καλυφθεί η προϋπόθεση της παραγράφου 2 του Άρθρου 6 περί Χαρακτήρα Κινήτρου;

Απάντηση: Στην περίπτωση εκείνη κατά την οποία έχει ήδη υποβληθεί η αίτηση ενίσχυσης, ο όρος της αίρεσης, δεν κρίνεται απαραίτητος, καθώς καλύπτεται ο χαρακτήρας κινήτρου (προϋπόθεση η υποβολή αίτησης στήριξης για να τηρείται ο χαρακτήρας κινήτρου)

- Σε περίπτωση θετικής απάντησης, η επαναλειτουργία του ξενοδοχείου καλύπτει τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του Άρθρου 22;

Απάντηση: Προκειμένου να ελεγχθεί εάν καλύπτονται οι προϋποθέσεις του άρθρου 22, πρέπει:

1. Εάν αποτελεί ενιαία επιχείρηση τότε δεν θα πρέπει η ενιαία επιχείρηση να λειτουργεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 5 ετών γιατί τότε δεν είναι επιλέξιμη για χρηματοδότηση κάτω από τις διατάξεις του άρθρου 22 του Καν. ΕΕ 651/2014 όπως και οποιαδήποτε νέα επιχείρηση είναι συνδεδεμένη με αυτήν.
2. Η ενεργοποίηση λειτουργίας του ξενοδοχείου να γίνει υπό νέο ΑΦΜ, δηλ η αγορά μίσθωση να αφορά στις εγκαταστάσεις και όχι την επιχείρηση ως σύνολο
3. Ο αγοραστής/μισθωτής να μην λειτουργεί μέσω άλλης επιχείρησης περισσότερο από 5 χρόνια
4. Να καλύπτεται ο όρος «δεν έχουν αναλάβει τη δραστηριότητα άλλης επιχείρησης»
5. Να καλύπτονται οι λοιπές προϋποθέσεις του άρθρου 22.

3) Ερώτηση: Βάσει του Οδηγού χρήσης του ορισμού των ΜΜΕ, η μεταβολή της ιδιότητας της ΜΜΕ εξετάζεται επί δύο διαδοχικά έτη , στα επί μέρους κριτήρια. Ποιο είναι το έτος αναφοράς πριν την αίτηση και ποιο το έτος αναφοράς κατά τον πέρας των μακροχρονίων υποχρεώσεων;

Απάντηση: Ο έλεγχος πριν την αίτηση, γίνεται βάσει οικονομικών στοιχείων που προέρχονται από πλήρεις και κλεισμένες οικονομικές χρήσεις. Συνεπώς το έτος αναφοράς πρέπει να αφορά τα 2 τελευταία έτη με κλεισμένες χρήσεις.

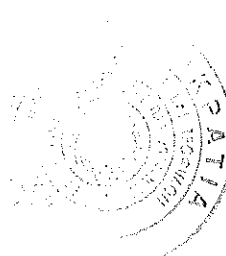
Ως χρόνος αναφοράς έναρξης τήρησης μακροχρονίων, είναι αυτός που ορίζεται στην κάθε πρόσκληση

4) Ερώτηση: Στις Υποδράσεις που καλύπτονται από τον Καν 651/2014, μπορεί να γίνει έναρξη εργασιών μετά την έγγραφη αίτηση στήριξης και πριν την ένταξη;

Απάντηση: Είναι επιλέξιμες οι ενέργειες που γίνονται μετά την υποβολή της αίτησης στήριξης, με ευθύνη του δικαιούχου, αφού τελικά η αίτηση στήριξης ενδέχεται να μην εγκριθεί.

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ
ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020

ΧΑΡΤΙΔΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Καποδούλου Δημήτρα

Π Πυριοβολή